

Hogyan lehetne segíteni a közlekedési bajokon?

Levél a szerkesztőhöz

Nem tudom, tudatosan történik-e, hogy elhallgatják vagy tényleg nem látják sem a lapok, sem az illetékes hatóságok — mi az igazi oka annak, hogy Budapest közlekedési viszonyai olyan hallatlanul rosszak? — Szidják a villamost, megrendszabályozzák a közönséget, szigorú eljárást követelnek a fővárostól a Közutitársaság ellen, kétségbeesetten kapkodnak fűhöz-fához, de az átkozódáson túl semmire sem gondol senki. Ez különben jellemző tünet. A legkülönböző bajainknál észleltem már, hogy nálunk szentül meg van róla győződve mindenki arról, — hogy első tekintetre mindent meg tud látni, s csak ki kell nyitnia a száját, hogy a bajok forrására rámutasson. Itt is így van. Nem jut eszébe senkinek, hogy tovább is nézzen az orránál s kutassa, tényleg az okozza-e a veszedelmet, a mi első tekintetre látszik? Rossz a közlekedés? Persze, rossz a villamos. Abcug Jellinek! Éz ezzel el van intézve a dolog.

Pedig hát nem olyan egyszerű a baj. A mi villamosunk nem sokkal rosszabb a más városok villamosainál. A közönségünk, az sokkal műveletlenebb, ez igaz, de viszont ennek nem ő az oka, mert hiszen a tömegeket mindig a vezérek hibája vagy hiánya teszi olyanná a milyen.

A bajnak igazi forrása az, hogy egy milliós város személyforgalmának a lebonyolítására a legjobb földfeletti villamos sem elegendő, s csi-

nálnak bármit a Közutival a Városival, a legmintaszerűbb berendezés mellett sem lesznek képesek ezek egyedül kielégítően megoldani a közlekedés problémáját.

A milliós városok (például mindig a következőket tartom szem előtt: Glasgow, Hamburg, Edinburgh, München — és nem Londont meg Párist, mert Budapestet ezekkel összehasonlítani nem lehet) mind rájöttek már erre, s szisztematikus tanulmány tárgyává téve a személyforgalmat, mint a város életének egy sajátos jelenségét, kutatni kezdték annak tulajdonságait, hogy így alaposan megismerve, meg is találhassák a gyökeres megoldást. Érdekes tényekre bukkantak. Így mindenekelőtt bizonyos osztályozást láttak meg. Nagy távolságu, kis távolságu (vagy u. n. utcaközi), állandó, időszak, csak egy irányu, visszatérő stb. forgalomfajt tudnak megkülönböztetni. Ezek után kézenfekvő annak a meglátása, hogy a különböző forgalomfajtáknak más-más eszközök felelnek meg a legjobban.

A legnagyobb (helyi) távolságra való közlekedést legjobban bonyolítja le a gőz- vagy villanymotoros

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

351.81

Szerző Szociológus

Hely

Cím Hogyan lehetne segíteni a közlekedési bajokon?

Idő " 1911 "

Forrás: Az Est.

Személy

Bp.

1911

VIII/3

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

helyi érdekű nagy vasut, megfelelő földfeletti villamos csatlakozással, ugyisintén a földalatti villamos. A kis távolságra való a földfeletti villamos és a motoromnibusz. Ez utóbbi mint az időszak forgalomnak segítő társeszköze, mindenütt megvan. Vítális érdeke minden városnak ezenkívül a minél több, jobb, olcsóbb taxaméter-autó és lovaskocsi.

Nem részletezem tovább, hiszen már ebből is nyilvánvaló, hogy a forgalom lebonyolítására — éppen mert az több részre osztható — feltétlenül a technikailag is megosztott több fajta közlekedési eszköz a megfelelő. Természetes tehát, hogy a mikor ezzel ellentétben csak egy közlekedési eszközünk van, akkor az nem felelhet meg egyformán jól minden igénynek, sőt éppen mert a legellentétebb törekvések találkoznak benne, kikerülhetetlenül rossz lesz.

Érdekes azonban megfigyelni, hogy bármennyire erőlködjenek is az ellenkező irányban, a meglévő közlekedési eszköz — az egyedüli — mégis annak a forgalomfajtának felel meg a legjobban, a melynek szánva van természeténél fogva. A földfeletti villamos az utcaközi, rövid közlekedés eszköze. S lám, én nekem ilyen

szemponthól nincs is kifogásom a mi villamosunk ellen. A bajt az okozza, hogy hosszú, nagy távolságra is ezt vagyunk kénytelenek használni, s erre a célra persze már nem megfelelő. Két óráig mászik a Hűvösvölgybe. Holott egy jó földalatti villamos 15 perc alatt kivihetne oda.

Szóval bizonyos az, hogy a forgalom kielégítő lebonyolítására való törekvésünkben nem csak arra kell ügyelnünk, hogy a meglévő villamosunk jó legyen, mert ezzel még — ha ezt el is értük — nem oldottuk meg a kérdést. Más közlekedési eszközökre is van szükségünk. Arról kell gondoskodnunk, hogy a villamos mellett, azt kiegészítően legyenek motoromnibusz járataink, jó, olcsó és sok (nem 60!!) taxaméterünk, hosszujáratu, komoly földalatti villamosunk. Nem is szólva itt a vízi közlekedésről, a mely hihetetlenül kezdetleges.

Ezek nem kivihetetlen tervek. Nemcsak én tudom ezt, nem is én vagyok az első, a ki észrevettem, az élesszemű üzleti vállalkozás már régen gondolt reá. Tudtommal tettek már sokszor ajánlatot a fővárosnak több irányu motoromnibus-járat be-

rendezésére. Sőt van egy pompás, nagyszabásu terv arra is, hogy hosszú földalatti villamost létesítsenek. A kelenföldi pályaudvartól a Duna alatt a Kossuth Lajos-utcaig, innét elágazva egyik irány a nyugati pályaudvar és Ujpest felé, a másik pedig a keleti pályaudvar és a Zugló felé vezetne. A fővárosnak csak a koncessziót kell megadni erre.

Igen ám! De itt van éppen a baj! A koncesszió! Ez a bűvös szó, a mely, ha korrupcióval kezelik a pénzt, gazdagságot hozhat a városatyáknak, ez megrontja a legjobb igyekezetet is. A befolyás! Ez a mérges váladéka minden bürokratikus közigazgatásnak, ez a legnemesebb törekvéseket csírájukban el tudja fojtani s a legaljasabb manővereknek is viszont szabadkezet tud biztosítani! Ez az a mi utját állja annak, hogy bár minden feltétele megvan a jó közlekedésnek, mi szegény pestiek mégis nyomorgunk, sinylödünk a lelketlen, kiuzsorázó városi politika miatt.

Jól tudjuk, hogy a közlekedés gyökeres javítása beláthatatlan messzeségbe juttatja el jótékony hatásait. Hogy mást ne említsek — a lakás-

*kérdés kulcsa is ez. Az összefüggést első tekintetre mindenki átláthatja. És éppen ezért megbotránkoztatóan, megbocsáthatatlanul vétkezik a főváros kormányzó testülete, — a mi-
kor éppen ezért állja utját a segítség-
nek.*

*Legyünk azonban igazságosak. Nemcsak a korrupció az oka ennek. Nagy része van a hozzá nem értésnek is benne. A magam részéről ugyan a korrupciót is csak az ostobaság (rövidlátás, kicsinyesség) egy elkülönült fajaként fogom fel — a város urainál a közönséges értelem-
ben vett nemtudás is megvan.*

Hogy ennek viszont mi az oka, — és ezen is hogyan lehetne segíteni — erről is nyílik talán egyszer alkalmam nyilatkozni.

Szociológus.